

Ajutorul public judiciar

Prof. univ. dr. Claudia ROȘU
Universitatea de Vest Timișoara
Av. Constantin ȚENȚ
Baroul Olt

This paper aims at analyzing the public legal aid granted in accordance with the Government Emergency Ordinance no. 51/2008. The public legal aid represents the form of assistance granted by the state which aims at ensuring the right to an equitable trial and guaranteeing the equal access to justice, for the enforcement of certain rights or legitimate interests by the courts as well as for the forced execution of judgments and other titles of enforcement. The public legal aid is granted in civil, commercial, administrative, labor law cases, as well as in cases concerning other branches of law, except for criminal law cases.

Pentru transpunerea directivelor comunitare, între care Directiva Consiliului Uniunii Europene 2003/8/CE privind îmbunătățirea accesului la justiție în cazul litigiilor transfrontaliere, a fost adoptată O. U. G. nr. 51/2008¹. Directiva a stabilit reguli minimale comune referitoare la asistența judiciară acordată în cadrul acestor categorii de cauze, pentru ca sistemul de asistență judiciară să fie considerat că asigură un acces efectiv la justiție cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene.

Se poate discuta în acest sens despre o direcționare către existența unei egalități de șanse privind un drept fundamental ce poate fi privit și denumit în mai multe feluri: ca ajutor judiciar, ca asistență judiciară gratuită sau ajutor jurisdicțional.

Accesul la justiție - expresie a principiilor democratice într-un stat de drept și a supremației legii - trebuie să fie efectiv, iar costurile unei proceduri judiciare nu trebuie să constituie o piedică în încercarea de a apela la justiție pentru realizarea sau apărarea unui drept, justificând, în anumite situații și condiții, susținerea din partea statului, din resurse financiare publice, Guvernul României a adoptat O. U. G. nr. 51/2008.

În art. 1 este definit ajutorul public judiciar, care reprezintă acea formă de asistență acordată de stat care are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii. Dispozițiile ei sunt aplicabile în toate cazurile în care se solicită ajutor public judiciar în fața instanțelor judecătorești sau a altor autorități cu atribuții jurisdicționale române de către orice persoană fizică având domiciliul sau reședința obișnuită în România sau într-un alt stat membru al Uniunii Europene.

¹ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă a fost publicată în M. Of. nr. 327 din 25 aprilie 2008 și aprobată prin legea nr. 193/2008, publicată în M. Of. nr. 737 din 24 octombrie 2008.

Pentru statele cu care România nu are legături convenționale, accesul internațional la justiție poate fi acordat în baza curtoaziei internaționale, sub rezerva principiului reciprocității.

Ajutorul judiciar constituie astfel una dintre premisele efectivității accesului liber, egal și echitabil la justiție: „liber” adică fără obstacole financiare; „egal”, adică fără discriminări în raport cu starea materială; „echitabil”, adică de pe platforma „egalității de arme și de mijloace procedurale”²

Acest ajutor poate fi privit și ca un sprijin acordat uneia dintre părțile unui proces, constând în scutirea de achitare a anumitor obligații bănești, urmând ca prin depășirea acestor obstacole la care nu le poate face față, oricine să poată ajunge pe poziție de a participa în condiții echitabile într-un proces și să se bucure de o anumită egalitate, față de cealaltă parte, în valorizarea judiciară a drepturilor și intereselor sale. În acest sens acest ajutor public judiciar devine un sprijin și nicidecum o cale de a acorda vreun privilegiu³.

Articolul 3 circumscrie sfera categoriilor de cauze în care poate fi solicitat ajutorul public judiciar. Astfel, acesta se acordă în cauze civile, comerciale, administrative, de muncă și asigurări sociale, precum și în alte cauze, cu excepția celor penale.

Putem spune că acest ajutor oferit de stat are la bază starea materială precară a unei persoane și a familiei sale, stare care face imposibilă acțiunea în scopul obținerii pe calea justiției a unui drept legitim.

Poate solicita acordarea ajutorului public judiciar, orice persoană fizică, în situația în care nu poate face față cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice în vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale.

Deci acest ajutor se acordă, la noi în țară, așa cum reiese din art. 4 al O. U. G. nr. 51/2008, doar persoanelor fizice spre deosebire de alte state care prevăd că de această facilitate beneficiază și anumite persoane juridice, în speță cazul Franței unde în mod excepțional e prevăzut în legislație că „ajutorul jurisdicțional” se poate acorda și unei persoane morale cu activitate nonprofit⁴.

În art. 5 se arată sensul noțiunii de familie avut în vedere pentru a beneficia de prevederile O. U. G. nr. 51/2008. Prin familie se înțelege soțul/soția, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului. Se consideră membru al familiei și persoana care are domiciliul ori reședința comună și se gospodărește împreună cu solicitantul, copiii sau alți descendenți în linie dreaptă ai acesteia în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea solicitantului, precum și copiii sau alți descendenți în linie dreaptă în vârstă de peste 18 ani, dar nu mai mult de 26 de ani, dacă se află în continuarea studiilor și în întreținerea solicitantului.

Capitolul al II-lea din O. U. G. nr. 51/2008, prevede formele ajutorului public judiciar și condițiile de acordare. Ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme:

a) plata onorariului pentru asigurarea reprezentării, asistenței juridice și, după caz, a apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție sau pentru prevenirea unui litigiu;

² I. Deleanu, *Ajutorul public judiciar*, Revista Dreptul nr.8/2008, pag.17 și urm.

³ Ibidem.

⁴ I. Deleanu, *op. cit.*, pag.28.

Într-o detaliere a acestei categorii de ajutor arătăm că, asistența prin avocat este prevăzută în Legea nr. 51/1995⁵ care la art. 68 arată că baroul de avocați asigură asistența judiciară în toate cazurile unde apărarea e obligatorie conform legii sau atunci când acest lucru este solicitat de instanță, de organele de urmărire penală sau de organele administrației publice locale atunci când aceste instituții apreciază că o anumită persoană este în imposibilitatea de a-și achita onorariul⁶.

b) plata expertului, traducătorului sau interpretului folosit în cursul procesului, cu încuviințarea instanței sau a autorității cu atribuții jurisdicționale, dacă această plată incumbă, potrivit legii, celui ce solicită ajutorul public judiciar;

Dacă se obține o încuviințare a unei cereri de ajutor ce se referă la aceste categorii de specialiști se stabilesc prin încheierea de ședință ce are caracter executoriu două onorarii: unul provizoriu stabilit la data încuviințării asistenței și unul definitiv la finalizarea litigiului⁷.

c) plata onorariului executorului judecătoresc;

În acest caz se stabilește în prealabil un onorariu provizoriu în funcție de complexitatea dosarului la data formulării cererii de ajutor, urmând ca odată cu încheierea executării obligațiilor executorului judecătoresc, instanța să stabilească prin încheiere, la cererea acestuia, onorariul definitiv.

Este de precizat că aceasta este o obligație a executorului judecătoresc ce nu poate fi refuzată de acesta decât pentru cazul în care există un conflict de interese sau pentru alte motive justificate⁸.

d) scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.

Dacă obligațiile de natura taxelor judiciare sunt mai mari decât dublul venitului net lunar pe familie din luna precedentă introducerii cererii de ajutor public judiciar, eșalonarea plății se face în asemenea mod încât rata lunară datorată să nu depășească jumătate din venitul net pe familie, dacă instanța nu consideră necesară acordarea altui ajutor ce i-ar fi mai favorabil.

e) onorariul mediatorului, aceasta întâlnindu-se în cazul în care înainte de a opta pentru un proces în fața instanței, sau chiar în faza în care acțiunea s-a introdus în instanță dar înainte de prima zi de înfățișare, o parte a procedat la alegerea, rezolvării litigiului prin procedura medieri.

Ajutorul public judiciar se poate acorda, cumulativ, în oricare dintre aceste forme, fără a putea depăși, în cursul unei perioade de un an, suma maximă echivalentă cu 12 salarii minime brute pe țară la nivelul anului în care a fost formulată cererea de acordare.

Beneficiază de ajutor public judiciar persoanele al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 500 lei. În acest caz, sumele care constituie ajutor public judiciar se avansează în întregime de către stat. Dacă venitul mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două

⁵ Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat a fost republicată în M. Of. nr. 113 din 06.03.2001; modificată prin Legea nr. 489/2002, publicată în M. Of. nr. 578 din 05.08.2005; O. U. G. nr. 77/2003, publicată în M. Of. nr. 640 din 09.09.2003; Legea nr. 201/2004, publicată în M. Of. nr. 483 din 28.05.2004; Legea nr. 255/2004, publicată în M. Of. nr. 559 din 23.06.2004; Legea nr. 280/2004, publicată în M. Of. nr. 574 din 29.06.2004; O. G. nr. 94/2004, publicată în M. Of. nr. 803 din 31.08.2004; O. U. G. nr. 190/2005, publicată în M. Of. nr. 1179 din 28.12.2005.

⁶ I. Deleanu, *op. cit.*, pag. 37.

⁷ Idem, pag. 38.

⁸ Ibidem.

luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 800 lei, sumele de bani care constituie ajutor public judiciar se avansează de către stat în proporție de 50%. Ajutorul public judiciar se poate acorda și în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție, inclusiv din cauza diferențelor de cost al vieții dintre statul membru în care acesta își are domiciliul sau reședința obișnuită și cel din România.

Stabilind aceste plafoane de 500 de lei, respectiv de 800 de lei, legiuitorul a avut în vedere acele persoane ale căror venituri sunt extrem de mici. Sumele reprezentând aceste limite de venit se pot actualiza prin hotărâre a Guvernului. În acest sens, de prevederile referitoare la ajutorul public judiciar pot beneficia categoriile defavorizate, care în lipsa acestei mențiuni, care a fost introdusă doar odată cu legea de aprobare, nu ar fi putut beneficia de aceste dispoziții.

Ajutorul public judiciar se acordă, independent de starea materială a solicitantului, dacă prin lege specială se prevede dreptul la asistență judiciară sau dreptul la asistență juridică gratuită, ca măsură de protecție, în considerarea unor situații speciale, precum minoritatea, handicapul, un anumit statut și altele asemenea. În acest caz, ajutorul public judiciar se acordă fără îndeplinirea criteriilor referitoare la venitul minim, dar numai pentru apărarea sau recunoașterea unor drepturi sau interese rezultate ori aflate în legătură cu situația specială care a justificat recunoașterea, prin lege, a dreptului la asistență judiciară sau la asistență juridică gratuită.

La stabilirea venitului se iau în calcul orice venituri periodice, precum salarii, indemnizații, onorarii, rente, chirii, profit din activități comerciale sau dintr-o activitate independentă și altele asemenea, precum și sumele datorate în mod periodic, cum ar fi chiriile și obligațiile de întreținere.

Încetarea dreptului la ajutor public judiciar se realizează în funcție de situația concretă. Moartea părții sau îmbunătățirea stării sale materiale până la un nivel care să îi permită să facă față costurilor procesului, sunt cauze de stingere a acordării ajutorului public judiciar.

Ajutorul public judiciar poate înceta conform art. 29 din O. U. G. nr. 51/2008 și pentru refuzul nejustificat sau renunțarea unilaterală a beneficiarului ajutorului la executarea ce a fost începută de executorul judecătoresc.

În Capitolul al III-lea sunt stabilite competența și procedura de acordare a ajutorului public judiciar. Cererea de acordare a ajutorului public judiciar se adresează instanței competente pentru soluționarea cauzei în care se solicită ajutorul. În cazul ajutorului public judiciar solicitat pentru punerea în executare a unei hotărâri, cererea este de competența instanței de executare.

În cazul în care nu se poate stabili instanța competentă, atunci judecătoria în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința solicitantul, ca hotărâre asupra acestei solicitări.

Dacă ajutorul public judiciar este solicitat într-un proces în curs, cererea sau, după caz, cererile de acordare a ajutorului public judiciar se soluționează, dacă legea nu prevede altfel, de completul investit cu soluționarea cererii principale.

Pentru a constitui un veritabil ajutor, acesta se acordă oricând în cursul judecății, de la data formulării cererii de către persoana interesată, și se menține pe tot parcursul etapei procesuale în care a fost solicitat.

Cum este și firesc în astfel de situații, cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar este scutită de taxa de timbru.

Cererea în mod normal ar trebui să fie introdusă personal de cel în cauză, fapt motivat prin situația că doar la înaintarea ei i se poate preciza acestuia că în cazul pierderii procesului, cheltuielile de judecată cad în sarcina lui și despre existența posibilității de a fi nevoit să restituie aceste sume primite cu titlu de ajutor public judiciar. Astfel, cum s-a susținut în literatura juridică „ar fi o cerință excesivă, ea însăși de natură să creeze părții un obstacol de fapt în accesarea acesteia la justiție”.⁹

Ajutorul public judiciar pentru exercitarea unei căi de atac se poate acorda în urma unei noi cereri. Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar în vederea exercitării unei căi de atac se adresează instanței a cărei hotărâre se atacă și se soluționează de urgență, de un alt complet decât cel care a soluționat cauza pe fond. În cazul în care cererea de acordare a ajutorului public judiciar este admisă, durata necesară soluționării acesteia se adaugă termenului pentru exercitarea căii de atac. Această prevedere este menită să nu îl priveze pe solicitant de pierderea termenului căii de atac, oferindu-i timpul necesar pentru a solicita ajutorul public judiciar și de a exercita calea de atac.

Cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar formulată ulterior introducerii căii de atac se adresează instanței competente să soluționeze acea cale de atac.

În art. 14, sunt prevăzute mențiunile pe care cererea pentru acordarea ajutorului public judiciar trebuie să le conțină. Astfel, cererea se formulează în scris și va cuprinde mențiuni privind obiectul și natura procesului pentru care se solicită ajutorul public judiciar, identitatea, codul numeric personal, domiciliul și starea materială a solicitantului și a familiei sale, atașându-se înscrisuri doveditoare ale veniturilor acestuia și ale familiei sale, precum și dovezi cu privire la obligațiile de întreținere sau de plată. Cererea va fi însoțită și de o declarație pe propria răspundere a solicitantului în sensul de a preciza dacă în cursul ultimelor 12 luni a mai beneficiat de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză, precum și cuantumul acestui ajutor.

Pentru că reprezintă un ajutor din partea statului, la primirea cererii pentru acordarea ajutorului public judiciar solicitantului i se va pune în vedere faptul că, în cazul pierderii procesului, cheltuielile de judecată ale celeilalte părți vor fi în sarcina sa, precum și posibilitatea restituirii sumelor primite cu titlu de ajutor public judiciar în cazul în care se dovedește că acordarea ajutorului a fost cerută cu rea-credință, solicitantul neîndeplinind condițiile.

Întrucât O. U. G. nr. 51/2008 nu prevede o soluție iar pronunțarea asupra cererii se face fără citarea părților, considerăm că atenționarea solicitantului cererii ar putea fi făcută în scris, iar această lipsă oricum nu poate avea nici o consecință asupra modului de soluționare a cererii, mai ales că împotriva încheierii prin care se respinge cererea partea poate face cerere de reexaminare, care, se soluționează cu citarea părților¹⁰.

Instanța poate solicita orice lămuriri și dovezi părților sau informații scrise autorităților competente.

Soluția instanței de judecată poate fi de admitere sau de respingere a cererii. Asupra cererii de ajutor public judiciar instanța se pronunță, fără citarea părților, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu. Împotriva încheierii prin care se respinge cererea de acordare a ajutorului public judiciar cel interesat poate face cerere de reexaminare, în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii. Cererea de reexaminare se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, instanța pronunțându-se prin încheiere irevocabilă.

⁹ I Deleanu, *op. cit.*, pag. 40.

¹⁰ Idem, pag. 41.

Ajutorul public judiciar poate fi refuzat când este solicitat abuziv, când costul său estimat este disproporționat față de valoarea obiectului cauzei, precum și atunci când acordarea ajutorului public judiciar nu se solicită pentru apărarea unui interes legitim ori se solicită pentru o acțiune care contravine ordinii publice sau celei constituționale.

Dacă cererea pentru a cărei soluționare se solicită ajutor public judiciar face parte din categoria celor care pot fi supuse medierii sau altor proceduri alternative de soluționare, cererea de ajutor public judiciar poate fi respinsă, dacă se dovedește că solicitantul ajutorului public judiciar a refuzat anterior începerii procesului să urmeze o asemenea procedură. Un astfel de refuz este justificat deoarece metodele alternative de soluționare a litigiilor se realizează cu costuri reduse și într-un timp mult mai scurt decât în cadrul unui proces în fața instanței de judecată.

Acest ajutor public judiciar se poate acorda atât în cauze de natură contencioasă cât și în cele de natura necontencioasă fapt rezultat din însăși ordonanță, din scopul pentru care a fost creată, respectiv asigurarea accesului la justiție¹¹.

Ajutorul public judiciar poate fi refuzat atunci când solicitantul pretinde despăgubiri pentru atingeri aduse imaginii, onoarei sau reputației sale, în condițiile în care acesta nu a suferit vreun prejudiciu material, precum și în cazul în care cererea decurge din activitatea comercială sau dintr-o activitate independentă desfășurată de solicitant.

De precizat este faptul că acest ajutor public judiciar nu se acordă doar pârâtului sau reclamantului, ci, poate fi acordat oricărei părți din proces care îndeplinește procedurile și condițiile de obținere a ajutorului, dar nu se acordă în mod direct altor participanți în procesul respectiv, acestora putându-li-se acorda ajutoare de acest gen prin ajutorul acordat uneia din părțile ce au calitate de pârât ori reclamant.

Pentru prevenirea acordării fără drept a ajutorului public judiciar, legiuitorul a prevăzut posibilitatea ca orice persoană interesată să poată sesiza oricând instanța care a încuviințat ajutorul public judiciar, prezentând dovezi cu privire la situația reală a celui căruia i s-a încuviințat cererea. Având în vedere faptul că și astfel de cereri pot fi formulate cu rea-credință, ajutorul public judiciar nu se suspendă în cursul noilor cercetări.

Dacă cererea este încuviințată de instanța de judecată aceasta se menționează într-o încheiere, ce stă la baza desemnării avocatului, expertului, executorului judecătoresc, traducătorului, interpretului sau mediatorului urmând ca acordarea ajutorului să însemne scutirea părții ce l-a obținut de la plata cheltuielilor procesuale limitate strict la ajutorul acordat pe durata derulării etapei procesuale pentru care a fost solicitat¹².

În urma verificărilor, dacă instanța constată că cererea de ajutor public judiciar a fost făcută cu rea-credință, prin ascunderea adevărului, va obliga, prin încheiere, pe cel care a beneficiat nejustificat de ajutor public judiciar la restituirea cu titlu de despăgubire a sumelor de care a fost scutit, precum și la o amendă în cuantum de până la 5 ori suma pentru care a obținut nejustificat scutirea.

Restituirea poate apărea și în cazul în care e vorba de raporturi intracomunitare de acordare a respectivului ajutor, caz reglementat de art. 46 alin. 2 din O. U. G. nr. 51/2008, atunci când cererea de asistență juridică e transmisă unui alt stat din comunitate, dar care prin autoritățile sale competente respinge cererea.

Împotriva încheierii se poate face numai cerere de reexaminare, putându-se solicita motivat să se revină asupra despăgubirii sau a amenzii ori să se dispună reducerea acestora.

¹¹ Idem, pag. 29.

¹² Idem, pag. 41.

Cererea se face în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii și se soluționează de un alt complet, prin încheiere irevocabilă.

Cheltuielile pentru care partea a beneficiat de scutiri sau reduceri prin încuviințarea ajutorului public judiciar vor fi puse în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretențiile sale. Partea căzută în pretenții va fi obligată la plata către stat a acestor sume.

Dacă partea care a beneficiat de ajutor public judiciar cade în pretenții, cheltuielile procesuale avansate de către stat rămân în sarcina acestuia. Instanța poate dispune însă, odată cu soluționarea cauzei, obligarea părții care a beneficiat de ajutor public judiciar la restituirea, în tot sau în parte, a cheltuielilor avansate de către stat, dacă prin comportamentul nediligent avut în timpul procesului a cauzat pierderea procesului ori dacă prin hotărâre judecătorească s-a constatat că acțiunea a fost exercitată abuziv.

Fiind edictată pentru exercitarea drepturilor procesuale cu bună-credință, este firesc să fie sancționată conduita culpabilă a celui ce a încărcat inutil rolul instanței de judecată și să fie obligat să restituie ajutorul primit de la stat.

Dispozitivul încheierii cuprinzând obligația de plată constituie titlu executoriu, putând fi executată fără altă formalitate.

În situația în care, prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, beneficiarul ajutorului public dobândește bunuri sau drepturi de creanță a căror valoare, respectiv quantum, depășește de 10 ori quantumul ajutorului public acordat, acesta este obligat să restituie ajutorul public.

În Capitolul al VI-lea, sunt cuprinse Reguli speciale privind acordarea ajutorului public judiciar cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene sau altor persoane care au domiciliul ori reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru și formularea unei cereri de asistență judiciară către un alt stat membru al Uniunii Europene. În acest sens, cererea de acordare a ajutorului public judiciar, formulată de cetățeni ai unui stat membru al Uniunii Europene sau de persoane care au domiciliul sau reședința obișnuită în unul dintre aceste state, altul decât România, se depune însoțită de documente justificative:

- a) fie prin intermediul autorității centrale a statului membru de domiciliu sau de reședință al solicitantului;
- b) fie prin intermediul autorității centrale române;
- c) fie direct la instanța română competentă.

Cererea, precum și înscrisurile doveditoare se depun traduse în limba română.

În cazul în care, la data formulării cererii de ajutor public judiciar, nu se poate determina instanța competentă, cererea se soluționează de Tribunalul București.

Potrivit art. 44 din O. U. G. nr. 51/2008, ajutorul public judiciar încuviințat include, în afara formelor prevăzute pentru cetățenii români, următoarele:

- a) cheltuielile pentru traducerea înscrisurilor depuse de beneficiar și care au fost solicitate de instanță sau de autoritatea cu atribuții jurisdicționale în vederea soluționării cauzei;
- b) asigurarea unui interpret în procedurile în fața instanței/autorității cu atribuții jurisdicționale;
- c) cheltuielile deplasării în România, pe care beneficiarul asistenței sau o altă persoană trebuie să o facă la cererea instanței ori a autorității cu atribuții jurisdicționale ori în cazul în care legea prevede prezența obligatorie a uneia dintre aceste persoane.

Cetățenii români, precum și cetățenii străini și apatrizii, cu domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul României, beneficiază de consultanță juridică gratuită din partea

autorității centrale române, în vederea obținerii asistenței juridice în cauze de competența instanțelor unui alt stat membru al Uniunii Europene sau pentru executarea unei hotărâri pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, în condițiile prevăzute de legea acelui stat. Autoritatea centrală română asistă solicitantul, asigurându-se că cererea, completată conform anexei care face parte integrantă din O. U. G. nr. 51/2008, să fie însoțită de toate documentele conexe pretinse de autoritatea competentă a statului solicitat.

Autoritatea centrală română asigură traducerea cererii și a documentelor conexe necesare. Traducerea se face:

a) fie în limba oficială a statului membru solicitat;

b) fie în una dintre limbile acelui stat ce corespunde uneia dintre limbile instituțiilor Comunității;

c) fie în una dintre limbile acceptate de statul membru solicitat, potrivit Directivei (CE) nr. 8/2003 de îmbunătățire a accesului la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor norme minime comune privind asistența judiciară acordată în astfel de litigii.

Pentru asigurarea accesului la procedurile privind solicitările de acordare a ajutorului public judiciar, O. U. G. nr. 51/2008 are prevăzută o anexă care cuprinde un formular unde sunt precizate toate componentele formale ale cererii.

Autoritatea centrală română, în termen de 15 zile de la data primirii cererii și a documentelor conexe, traduse le transmite autorității de primire competente a acelui stat membru.

Cererea de asistență juridică poate fi și respinsă de către Autoritatea centrală română, care poate refuza transmiterea ei într-un alt stat membru dacă o astfel de cerere este vădit neîntemeiată sau excedează domeniului de aplicare al Directivei (CE) nr. 8/2003. În cazul în care cererea de asistență juridică este respinsă de autoritatea competentă a statului membru solicitat, autoritatea centrală română va cere solicitantului restituirea cheltuielilor de traducere.

Pentru a simplifica acordarea cererii de asistență juridică, legiuitorul a prevăzut că cererile și documentele conexe, sunt scutite de formalitatea legalizării sau de orice altă formalitate echivalentă.

Ministerul Justiției a fost desemnat să aibă rolul de autoritate centrală română în materia acordării ajutorului public judiciar, în sensul Directivei (CE) nr. 8/2003.